

Manipulacja w mediach

Manipulowanie informacjami to codzienna praktyka stosowana w mediach. Może ona przybrać różne formy, od subtelnych do całkiem oczywistych. Znajomość rozmaitych technik stosowanych przez dziennikarzy i dziennikarki z pewnością ułatwi nam ich szybkie wykrywanie, a tym samym zapobiegnie ich łatwemu uleganiu.

Jednocześnie bardzo ważne jest, by taką wiedzę teoretyczną umieć wykorzystać w praktyce. Lektura materiałów prasowych poddanych manipulacji oraz dyskusja na ich temat jest najlepszym sposobem na uodpornienie się na działania tego typu w mediach.

Grupa docelowa:
Młodzież 15 -17 lat

Czas trwania:
45 minut

Cele warsztatu:

- rozwijanie umiejętności wskazywania przyczyn manipulacji w mediach
- przedstawienie różnych technik manipulacji w mediach,
- budowanie umiejętności krytycznego myślenia i analizy materiałów prasowych pod kątem manipulacji.

Jeśli możemy przeprowadzić warsztat trwający 90 minut, warto połączyć ten scenariusz ze scenariuszem „Fakty i opinie”. Umiejętność rozróżniania faktów i opinii jest pierwszym krokiem w weryfikowaniu docierających do nas informacji. Jest to więc doskonałe wprowadzenie do refleksji na temat manipulacji w mediach oraz do sprawdzenia tej umiejętności podczas lektury tekstów prasowych.

Manipulacja w mediach

1. Energizer (5 minut)

Każdy warsztat warto rozpocząć w dynamiczny sposób. Zależnie od rodzaju zabawy możemy dodać młodzieży energii, pomoże im się skoncentrować lub wzajemnie poznać. Rozpoczęcie zajęć za pomocą zabawy będzie również jasnym sygnałem, że nie czeka nas zwykła, „nudna” lekcja.

2. Manipulacja w mediach – wprowadzenie (10 minut)

Piszemy na tablicy w dwóch kolumnach następujące słowa: „Jak?” oraz „Dlaczego”. Rozdajemy młodzieży karteczki samoprzylepne w dwóch kolorach i prosimy, by napisali na karteczce jednego koloru w jaki sposób media manipulują informacjami, a na karteczce drugiego koloru, dlaczego to robią. Na jednej kartce niech będzie zapisany tylko jeden sposób/powód. Następnie prosimy uczniów i uczennice, aby przykleili karteczki na tablicy w odpowiedniej kolumnie. Kiedy wszyscy przykleją swoje odpowiedzi, czytamy głośno odpowiedzi (jeśli odpowiedzi się powtarzają, możemy je wcześniej pogrupować). W razie potrzeby dopełniamy listę powodów manipulacji w mediach.

3. Różne formy manipulacji w mediach – prezentacja (10 minut)

W formie krótkiej prezentacji omawiamy różne sposoby manipulacji w mediach. Warto podkreślić, że metod manipulacji jest bardzo wiele, że w jednym materiale prasowym często wymieszane są różne jej formy. Dokładniej omawiamy kilka wybranych, popularnych form manipulacji (np. clickbait, odwoływanie się do anonimowych autorytetów, przedstawianie jakiegoś tematu wyłącznie w pozytywnym lub wyłącznie negatywnym świetle, fake newsy).

4. Czy to jest manipulacja? – lektura wybranych artykułów prasowych (15 minut)

Dzielimy młodzież na 4-6 osobowe grupy. Każda z grup dostaje do przeczytania jeden artykuł prasowy, w którym można odnaleźć elementy manipulacji. Teksty mogą dotyczyć różnych aktualnych, kontrowersyjnych tematów, co uczyni dyskusję ciekawszą i potrzebniejszą. Zachęcamy do wybierania tekstów w zmanipulowany sposób przedstawiających mniejszości czy grupy narażone na wykluczenie – takie artykuły (niestety) bardzo łatwo można znaleźć w polskiej prasie i szczególnie ważne jest, aby o nich dyskutować, rozbierać na części pierwsze i wskazywać zastosowane w nich techniki manipulacyjne.

Manipulacja w mediach

Młodzież po zapoznaniu się z tekstem, dyskutuje w grupie, czy artykuł jest zmanipulowany, co o tym świadczy, jakie rodzaje manipulacji są w stanie zidentyfikować, a także jakie możliwe konsekwencje publikacji takiego materiału w mediach widzą. Następnie każda grupa dzieli się wnioskami z dyskusji na forum klasy

5. Konsekwencje manipulacji w mediach – podsumowanie (5 minut)

Na zakończenie warsztatu krótko podsumowujemy do czego może prowadzić manipulacja w mediach. Pokreślmy, że mimo, iż poziomy manipulacji są różne – od pozornie niewinnych artykułów clickbaitowych do tekstów pełnych nienawiści, wszystkie one są szkodliwe. Warto również przedstawić sposoby na to, aby takiej medialnej manipulacji nie ulegać.